

Mirades

Mirar els altres, mirar Crist, ser mirats... En aquest article s'explica que contemplar –contemplar, sobretot Déu— significa saber mirar, tenir ulls nets que facin més bella la vida.

La vida cristiana és un cercar Jesús constantment i seguir-lo, sabent que qui l'ha vist, ha vist el Pare¹, i és també deixar-se mirar per Ell. El Senyor ha romàs a la seva Església, i espera que el mirem. En la litúrgia eucarística, s'alcen el pa i el vi consagrats perquè els fidels l'esguardin. Cada dia mirem de trobar-lo en el Santíssim Sagrament, realment present, *amb la seva Carn i amb la seva Sang, amb la seva Ànima i amb la seva Divinitat*², i a les pàgines de l'Evangeli, que relaten el seu pas entre els homes.

*Com devia ser la mirada alegre de Jesús!: la mateixa que brillava en els ulls de la seva Mare, que no pot contenir la seva alegria -«Magnificat anima mea Dominum!»- i la seva ànima glorifica el Senyor, des que el duu dins seu i al costat. Oh, Mare!: que sigui la nostra, com la teva, l'alegria d'estar amb Ell i de tenir-lo*³.

LA MIRADA DE DÉU

«Si cerquem el principi d'aquesta mirada, cal tornar enrere al llibre del Gènesi, a aquell instant en què, després de la creació de l'home, home i dona, Déu va veure que era molt bo. Aquesta primera ullada del Creador es reflecteix en la mirada de Crist»⁴.

El Verb encarnat ens contempla amb ulls i cara humans. En l'esguard de Jesucrist trobem la font de la nostra alegria, l'amor incondicional, la pau de saber-nos estimats. Més encara: en els seus ulls veiem la nostra imatge autèntica, coneixem la nostra veritable identitat. Som fruit de l'amor de Déu, existim perquè Déu ens estima, i estem destinats a veure'l un dia cara a cara, vivint la seva mateixa vida. Vol fer-nos totalment seus, fins al punt d'ésser un amb el Fill, com el Fill és un amb el Pare⁵.

«Desitjo que experimenteu una mirada així! -deia Joan Pau II el 1985- desitjo que experimenteu la veritat que Crist us guaita amb amor! (...).Hom pot també dir que en aquesta "mirada amorosa" de Crist està continguda gairebé com en resum i síntesi tota la bona nova»⁶.

Jesús esguarda cada un i la humanitat sencera, es compadeix de les multituds, però no les contempla com a massa anònima; de tots demana amor, en singular. Fita els ulls en el jove ric, inquiet davant el lliurament; en Pere, després de la traïció; en l'anciana pobra i generosa que diposita la seva almoina al temple, pensant que ningú la veu. Jesús reposa la mirada en cada un de nosaltres.

L'esguard de Crist convida al lliurament, perquè Ell es dona totalment i ens vol vora seu; ens ensenya a aixecar els ulls cap a coses grans, lliures de lligams terrenals: *només et falta una cosa: véu, ven tot el que tens i dona-ho als pobres, i tindràs un tresor al cel. Després vine i segueix-me*⁷, demana al jove ric.

Si gosem mirar el Redemptor, sentirem el dolor pels nostres pecats i la necessitat de conversió, penitència i apostolat. Quan Pere, després d'haver-lo negat, es va trobar amb la

¹ Cf. Jn 14, 7.

² Sant Josepmaria, *Solc*, n. 684.

³ Sant Josepmaria, *Solc*, n. 95.

⁴ Joan Pau II, Carta als joves en l'Any Internacional de la Joventut, 31-III-1985, n. 7.

⁵ Cf. Jn 17, 21.

⁶ Joan Pau II, Carta als joves en l'Any Internacional de la Joventut, 31-III-1985, n. 7.

⁷ Mc 10, 21.

mirada del Senyor, es va adonar del que havia fet, *i així que va ser fora, va plorar amargament*⁸. Aquell dolor esdevingué després audàcia d'apòstol, decisió de no amagar més el Nom de Jesucrist, i goig, fins i tot amb les dificultats en l'apostolat: *Ells se'n van anar del Sanedrí, contents d'haver estat trobats dignes de ser ultratjats per causa del nom de Jesús*⁹.

La seva llambregada retorna la pau i la confiança, encara que ens adrecem a Ell tímidament, com aquella dona malalta que va voler només tocar-li el mantell: Jesús es va girar i mirant-la va dir: *Coratge, filla, la teva fe t'ha salvat. I la dona quedà curada des d'aquell moment*¹⁰.

Senyor meu i Déu meu, crec fermament que sou aquí, que em veieu, que m' escolteu. Amb aquestes paraules començava sant Josepmaria les estones diàries d'oració. Per a la pregària, és important guaitar-lo i saber que ens mira. Al cel el contemplarem eternament i sense ombres, però també podem descobrir-lo en aquesta terra, en la vida ordinària: a la feina, a la llar, en els altres, especialment en els qui pateixen. Per nodrir aquesta claredat, repetim amb fe, davant del Sagrari: crec fermament que em veieu sempre. I quan ens sentim cecs, incapaços de veure'l al nostre costat, li demanem amb humilitat: *ut videam!*, que vegi, Senyor!

LA MIRADA DE SANTA MARIA

«La contemplació de Crist té en Maria el seu model insuperable (...). Ningú no s'ha dedicat amb l'assiduitat de Maria a la contemplació del rostre de Crist (...). El seu esguard, sempre curull d'adoració i sorpresa, no s'apartarà mai d'Ell. Serà a vegades una mirada interrogadora, com en l'episodi de la pèrdua en el Temple: "*Fill meu, per què t'has portat així amb nosaltres?*" (Lc 2, 48); serà en tot cas una mirada penetrant, capaç de llegir en l'íntim de Jesús, fins a percebre'n els sentiments amagats i pressentir-ne les decisions, com a Canà (cf. Jn 2, 5); altres vegades serà una mirada adolorida, sobretot sota la creu, on encara serà, en cert sentit, la mirada de la "partera", ja que Maria no es limitarà a compartir la passió i la mort del Unigènit, sinó que acollirà un nou fill en el deixeble predilecte confiat a Ella (cf. Jn 19, 26-27); en el matí de Pasqua serà una mirada radiant per l'alegria de la resurrecció; i, per fi, una mirada ardorosa per l'efusió de l'Esperit en el dia de Pentecosta (cf. Ac 1, 14)»¹¹.

En la vida se succeeixen alegries i penes, esperances i desil·lusions, goigs i amargors; el Senyor espera que el cerquem en cada circumstància exterior o interior. Aprenguem de Maria a mirar amb esguard interrogador, adolorit, ardorós o radiant, sempre curull de confiança. Aprenguem d'Ella, servint-nos també de les imatges de la Mare de Déu que acompanyen la nostra vida. El costum de cercar i d'emmirallar aquestes imatges, i l'amor amb què ho fem, preparen la trobada amb el Fill, fruit beneït del seu ventre. Cerquem el rostre de Jesús, guiats per la seva Mare: rostre de nen a Betlem, lacerat al Calvari, gloriós després de la Resurrecció. Aquest aguait és en realitat l'aguait del rostre de Déu, que porta a orientar l'existència sencera a la trobada amb Jesús.

«Contemplant aquest rostre ens disposem a acollir el misteri de la vida trinitària, per experimentar de nou l'amor del Pare i gaudir de l'alegria de l'Esperit Sant. Es realitza així també en nosaltres la paraula de sant Pau: "*Reflectint com un mirall la glòria del Senyor, som transformats a la seva mateixa imatge, amb una glòria cada vegada més gran, per*

⁸ Lc 22, 62.

⁹ Ac 5, 41-42.

¹⁰ Mt 9, 22.

¹¹ Joan Pau II, *Litt. apost. Rosarium Virginis Mariae*, 16-X-2002, n. 10.

obra del Senyor, és a dir, de l'Esperit" (2Co 3, 18)»¹². El cristià té l'apassionant missió de reflectir Crist per mostrar la mirada que Déu adreça a cada persona, com han fet els sants. En adorar el Senyor en la Sagrada Eucaristia, per exemple durant les benediccions amb el Santíssim, veiem el que hem traspassat, ple de sang i de ferides, i descobrim el misteri de l'amor de Déu, el veritable rostre de Déu¹³.

MIRAR EL PROÏSME

La mirada no és només un acte físic, és una acció humana, que expressa les disposicions del cor. Sant Josepmaria animava a contemplar els altres amb les pupil·les dilatades per l'amor, perquè saber mirar és saber estimar. Certament hi ha mirades d'amor i d'indiferència; mirades que palesen obertura i disponibilitat per comprendre, acollir i servir, i mirades possessives, cegades per l'egoisme. ***Nosaltres volem mirar amb ulls nets, animats per la predicació del Mestre: benaurats els nets de cor, perquè veuran Déu¹⁴.***

Intentem exercitar les virtuts, conscients que hem de lluitar per santificar tots els aspectes de la nostra existència, també la vista i els altres sentits. Els ulls no són només una finestra per la qual veiem el món i per on entren imatges, sinó una via per la qual expressem les disposicions, per on surten els nostres desitjos. La caritat, la compassió, la netedat de cor, la pobresa d'esperit i la disponibilitat per servir es desborden a través dels ulls.

L'afany apostòlic comença per descobrir les necessitats dels altres: la indefensió, els lligams que ofeguen la llibertat, la confusió... Ens posarem en el lloc dels altres si estem disposats a fer-nos proïisme nosaltres mateixos¹⁵: a oblidar altres interessos menys nobles, a sortir del remolí de les preocupacions personals per, com el bon samarità, aturar-nos, gastar temps, i interessar-nos pels problemes i preocupacions dels altres. Cal obrir bé els ulls per endevinar i omplir la indigència espiritual dels qui ens envolten.

L'afany apostòlic del cristià porta a no girar la cara davant els problemes i les necessitats de tots els homes: la mirada d'apòstol afirma el valor de cada home, considerat en si mateix i no en la mesura que satisfà el propi interès. La veritat moral, com a veritat del valor irrepetible de la persona, feta a imatge de Déu, està carregada d'exigències per a la llibertat¹⁶.

Al seu torn, el desig impur, l'afany de posseir o la curiositat morbosa, que creixen si no eduquem positivament la mirada, acaben per encegar el cor. Guardem la vista per Déu i per als altres. Rebutgem les imatges que ens separen d'ell perquè nodreixen l'home vell, de mirada trista i de cor egoista.

APRENDRE A MIRAR

Educar la mirada és una lluita important, que influeix en l'obertura i la qualitat del nostre món interior. Es tracta de descobrir Déu en tot, i de fugir d'allò que pugui apartar-nos d'Ell.

Aprendre a mirar és, doncs, un exercici de contemplació: si ens avesem a contemplar el més alt i bell, la mirada sentirà repulsa cap al baix i brut. Qui contempla assíduament el Senyor, en l'Eucaristia i en les pàgines de l'Evangelí, aprèn a descobrir-lo també en els altres, darrere de les bel·leses de la naturalesa o de les obres d'art. Gaudeix més del bo i adquireix sensibilitat per rebutjar allò que enterboleix.

¹² *Ibíd.*, N. 9.

¹³ Cf. J. Ratzinger, *Intervenció al Congrés Il Volto nascosto i trasfigurato di Cristi*, Roma, 20-X-2001.

¹⁴ Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 175; Mt 5, 8.

¹⁵ Cf. J. Ratzinger, *L'Europa di Benedetto nella crisi delle culture*, p. 84; cf. *Lc* 10, 29-37.

¹⁶ Cf. *ibíd.*, P. 81-82.

Tanmateix, com la vida en aquesta terra és una lluita, estem sempre exposats a tornar al fang. Aprendre a mirar és també aprendre a no mirar. No convé mirar allò que no és lícit desitjar¹⁷.

Les ofenses a Déu es presenten de diferents maneres davant dels nostres ulls: algunes vegades ens repugnen humanament, i ens surt sincer i natural el rebuig, per exemple davant coses violentes; altres vegades el mal pren la forma de temptació, i es presenta amb l'atractiu de la carn, l'egoisme o el luxe.

En qualsevol cas, sempre es pot convertir l'actitud defensiva en actitud constructiva, amb el valor redemptor dels actes de desgreuge. Desagreujar suposa que veiem aquestes realitats com a ofensa a Déu. No només com una cosa desagradable, que ens molesta, ni només com una temptació, que rebutgem, sinó sobretot pel que fa que ofenen Déu.

Quan Jesús diu que *tothom qui mira la dona de l'altre amb desig de posseir-la, ja ha comès adulteri amb ella en el seu cor*¹⁸, deixa clar que el desordre en la mirada no consisteix sobretot en el mal ús d'un sentit extern, sinó que es mou en un nivell més profund: aquest desig mostra una visió equivocada de la persona, que deixa de ser vista com digna de respecte, com a filla de Déu. La meua llambregada sobre l'altre decideix sobre la meua humanitat¹⁹.

Si mirem els altres amb ulls nets, amb respecte, descobrirem en ells la nostra pròpia dignitat de fills de Déu, ens sentirem sempre fills de Déu Pare. Si, per contra, la mirada s'enterboleix, també es deforma la nostra imatge interior. «Així com puc acceptar o reduir l'altre a cosa per utilitzar o destruir, de la mateixa manera he d'acceptar les conseqüències de la pròpia manera de mirar, conseqüències que repercuteixen en mi»²⁰. La mirada és decisiva; tal com un guaita se sent mirat, perquè tal com un estima se sent estimat.

* * *

Sant Josepmaria ens ha ensenyat a dirigir el cor -amb una jaculatòria, un petó, una inclinació de cap o un cop de vista- a les creus, i no deixar de saludar, almenys amb una mirada, les imatges de la Mare de Déu. Petits gestos que ens ajuden a viure com a contemplatius, amb l'esperança de fitar un dia el rostre de Déu, cara a cara.

Vultum tuum, Domine, requiram (Ps 26, 8), cercaré, Senyor, el teu rostre. M'il·lusiona tancar els ulls, i pensar que arribarà el moment, quan Déu vulgui, que podré veure'l, no com per mitjà d'un mirall, i en imatges obscures... sinó cara a cara (1 Cor 13, 12). Sí, el meu cor té set de Déu, del Déu viu: ¿quan vindré i veuré la faç de Déu? (Ps 41, 3)²¹.

Aquestes paraules de sant Josepmaria descriuen l'anhel profund del cristià, que es mou encara entre ombres, i anhela de tot cor la claredat de la llum de Déu, motiu de la seva esperança.

C. Ruiz / M. de Sandoval

¹⁷ S. Gregori el Gran, *Moralia*, 21, 2, 4.

¹⁸ *Mt* 5, 28.

¹⁹ Cf. J. Ratzinger, *L'Europa di Benedetto nella crisi delle culture*, pàg. 81-91.

²⁰ *Ibíd.*, Pàg. 86-87.

²¹ Sant Josepmaria, *Sant Rosari*, Apèndix, IV misteri de llum.